

Pacteu amb nosaltres

No fa gaire, en el que devia semblar una bona idea en aquell moment, Julie Bishop, ministra d'Afers Estrangers d' Austràlia, va concedir una entrevista a BuzzFeed, un servei digital de notícies, i va respondre totes les preguntes utilitzant únicament emoticones. Quan li van demanar que escollís una emoticona per representar Vladímir Putin, president de Rússia, va triar una cara enfadada, amb la forma i el color d'una taronja de sang. És una imatge de Putin ben estesa entre els aliats tradicionals d' Austràlia als Estats Units i Europa. A l'Àsia, però, el líder rus sol ser vist amb uns tons més suaus, amb un somriure amable i amb ganes de fer amics. Ridiculitzat i de vegades rebutjat a Occident, Putin ha posat en pràctica una política exterior centrada en Àsia. A cop d'ull, sembla que li va d'allò més bé.

Les relacions amb la Xina, el veí més gran de Rússia i la principal potència asiàtica, prosperen amb l'impuls d'un acord de 30 anys signat el maig passat per subministrar gas siberià a la Xina a través de gasoductes. Al desembre, Putin va ser rebut afectuosament a Delhi per Narendra Modi, el primer ministre de l'Índia, tot i que el mes anterior el ministre de Defensa de Rússia havia estat al Pakistan, vell enemic de l'Índia, per signar un acord de cooperació militar. I, aquest mes, no gaire després que Modi prodigués hospitalitat i amistat al president Barack Obama, el ministre d'Afers Estrangers indi va visitar Beijing per a unes reunions trilaterals en què la Xina, l'Índia i Rússia van acordar "enfortir la coordinació en assumptes globals".

Putin ha estat festejant amb antics i nous amics asiàtics. Al novembre, el Vietnam va concedir a l'armada russa drets d'escala especials a l'antiga base nord-americana (i soviètica) de la badia de Cam Ranh. Al maig, Putin celebrarà una gran festa a Moscou per commemorar el 70è aniversari de la derrota de l'Alemanya nazi. Hi ha convidat Xi Jinping, de la Xina; Kim Jong-un, de Corea del Nord (en el que podria ser el seu primer viatge a l'estranger com a dictador) i Park Geun-hye, presidenta de Corea del Sud, encara que com a acèrrima aliada dels

La campanya de Rússia per guanyar amics i influència a l'Àsia no és tan efectiva com sembla.

Reproduït amb permís de

Estats Units, Park tindrà problemes per anar-hi.

Els mateixos problemes que Shinzo Abe, primer ministre del Japó, que també apareix a la llista de convidats. Tot i això, Putin ha aconseguit fer progressos al Japó, on les relacions amb Rússia estan marcades per 70 anys de rancor, des de l'ocupació, els últims dies de la Segona Guerra Mundial, per la Unió Soviètica de quatre illes que el Japó considera seves —un tema que ha bloquejat la signatura d'un tractat de pau després de la guerra—. Japó és un bon membre del G7, i s'ha unit a la imposició de sancions a Rússia per la situació a Ucraïna. Però Abe s'enorgulleix de tenir una bona relació amb Putin, i recentment va explicar que espera que el líder de Rússia visiti el Japó aquest any per parlar de cooperació econòmica i arribar a un acord sobre la disputa territorial. Mentre ho explicava, un vice-ministre de Relacions Exteriors ja era a Moscou per planificar la visita.

L'entusiasme d'Abe per millorar les relacions amb Rússia és comprensible. Per la seva proximitat geogràfica i l'enorme demanda d'energia importada, Japó és un mercat evident per al gas de l'extrem est de Rússia. Molts líders japonesos han volgut desencallar les relacions bilaterals d'allò que gairebé fa 30 anys Mikhaïl Gorbatxov va anomenar un "disc ratllat que passa una vegada i una altra pel mateix solc". Millorar les relacions sembla que s'ha tornat més urgent els últims anys, a mesura que l'ascens de la Xina ha semblat que amenaça el Japó.

Encara que es compleixi la visita de Putin, és poc probable que hi hagi cap gran avanç. Si l'agressió de Rússia a

Ucraïna i altres parts de la seva perifèria occidental no canvia, és poc probable que els Estats Units, socis de tractats amb el Japó, vegin amb bons ulls la concessió a Rússia d'un salvavides econòmic a l'est. I ni a Putin ni a Abe, tots dos nacionalistes, no els resultarà fàcil fer cap concessió sobre les illes en disputa.

Els èxits de Putin al sud d'Àsia, vistos de més a prop, tampoc no semblen tan impressionants. A l'Índia no se li demana que s'uneixi a una aliança encapçalada pels Estats Units, però la tendència a llarg termini és que cada vegada hi hagi menys enllaços entre l'Índia i Rússia i sí llaços de seguretat cada vegada més estrets amb els Estats Units. Això, per descomptat, preocupa el Pakistan, que tem la inconstància del seu aliat americà, que li dóna l'esquena quan no necessita la seva ajuda a la guerra de l'Afganistan. És per això que el Pakistan està tan disposat a acceptar propostes russes.

Sembla, així doncs, que Putin no se centra en Àsia com a conjunt, sinó més aviat en la Xina, el seu principal soci comercial a l'Àsia amb diferència. La Xina té una enorme demanda d'energia russa, i com a membre permanent del Consell de Seguretat de l'ONU, és un escut diplomàtic clau. No obstant això, Rússia tem l'ascens de la Xina, que vol ocupar el seu espai. A curt termini, l'associació de Rússia i la Xina és desigual. Rússia necessita la Xina molt més que a l'inrevés.

L'acord sobre el gas podria haver estat un intent de canviar aquesta equació. Es creu que la Xina ha espremut una molt bona oferta d'una Rússia molt pressionada. L'avantatge per a Rússia hauria estat que la Xina s'estigués tornant dependent de les seves matèries primeres, però segons una investigació realitzada per l'Oficina Nacional d'Investigació d'Àsia, un *think-tank* nord-americà, és poc probable que la quota russa al mercat del gas de l'Àsia nord-oriental superi el 3% en la pròxima dècada i el 2030 no superarà el 9%. La major part del gas de la Xina provindrà d' Austràlia, l'Orient Mitjà i altres països. Així doncs, sembla que la dependència és en l'altra direcció: la dependència de Rússia amb un client xinès a qui agrada regatejar. En lloc d'oferir a Putin una sortida als seus problemes a Europa, Àsia en presenta de propis.

Traducció de Paula Arnas Antolí